

Declaracions de bones intencions

Sembla que les propostes per al País Valencià del segle XXI, si atenem les tertúlies, sopars i pamflets del valencianisme *no fusterià*, passen per introduir-nos en el túnel del temps i traslladar-nos a un passat idíl·lic, ple de germanor i de consens entre la gran família valencianista. Un passat anterior a la guerra civil, que ens va dividir en dreta i esquerra, i, sobretot, anterior a un Joan Fuster que amb el seu “essencialisme catalanista” ens va dur pel mal camí del progressisme i de la radicalitat. Cal tornar enrere –diuen– i recuperar la tradició valencianista més autèntica, des de la Joventut Valencianista al Centre d’Actuació Valencianista i, ara, la Declaració Valencianista del 1918. La commemoració dels noranta anys d’aquell manifest s’ha aprofitat per arremetre una vegada més contra l’anomenat *fusterianisme* o, ja sense eufemismes, contra un *pancatalanisme* que sembla que fou la causa del fracàs del nacionalisme a casa nostra. La nova Declaració i les glosses que l’acompanyen es presenten com una renovació de les idees sobre el futur dels valencians, però, més enllà d’un cert sentit de la realitat, no deixen de propugnar una renúncia a uns principis i un símbols compartits per tots els qui han treballat durant anys per la construcció del País Valencià. Sota l’hegemonia política i ideològica d’una dreta intransigent, sectors històricament compromesos amb aquest projecte es troben temptats per una deriva regionalista, que pot acabar desdibuixant i dissolent no pocs aconseguints. Perquè caldria recordar que si l’ambient semblava tan plàcid a l’inici del segle XX era perquè el valencianisme no tenia la rellevància social i política capaç de qüestionar l’espanyolitat de la *regió valenciana*. Suggestir que un regionalisme al bany

Pau Viciano

Historiador

maria, tassetta a tassetta, hauria esdevingut un veritable nacionalisme, amb vocació majoritària, sense trencar la porcellana, segurament no és més que una creença pietosa.

La Declaració Valencianista del 2008 és tan insípida i *benintencionada* –com es diu– que la pot firmar no sols qualsevol nacionalista, sinó qualsevol demòcrata que no siga un jacobí recal-

citrant. Qui no és partidari del consens, de la llengua, de la societat civil, dels drets humans, de la democràcia, de la cohesió social i fins i tot de la “xicoteta i mitjana empresa”? Qui podria rebutjar un valencianisme “ben acostat a les necessitats d’unes persones que han de poder resoldre, de la millor manera possible, els reptes de cada dia”? Doncs ningú que no siga un malànima. Però una cosa són les bones paraules i una altra el context que els dóna sentit polític. I, per si hi havia dubtes, el textos que glossen el nou manifest acaben d’aclarir-ho. Agustí Colomer signa una “introducció històrica” on s’admira de la capacitat d’influència que tingué aquell primer valencianisme prefusterià en la premsa. Res de revistes marginals: pocs mesos després de la fundació del partit Unió Valen-

EL TEMPS

A l'esquerra, elecció de la regina dels Jocs Florals, a València, a començament de segle XX. A la dreta, Joan Fuster.

cianista Regional –principal promotor de la Declaració de 1918– ja s’havia guanyat l’adhesió d’un diari important, *La Correspondencia de Valencia*. Però *Sancta simplicitas!* Tothom sap que darrere de l’operació hi havia els diners de Francesc Cambó, és a dir, l’or de la burgesia catalana, encara que aquesta vinculació del primer valencianisme amb el catalanisme –si hem de creure Colomer– no significava “cap mena de dependència o subordinació respecte de Catalunya”. Però la cosa que més sobta és com acaba aquesta introducció històrica: arran del colp militar de Primo de Rivera del 1923, “vedada l’acció política, el valencianisme s’arrecerà en el camp de la cultura a l’espera de temps millors”. Tot el valencianisme? No: el sector més dretà de la Unió Valencianista, amb Martínez Sabater i Ferrandis Luna al capdavant, dos dels signants de la Declaració de 1918, es passaren amb armes i bagatges a la dictadura primoriverista i el diari *La Correspondencia* s’adherí incondicionalment a un regionalisme espanyolista que prefigurava el del fu-

tur franquisme. En canvi, alguns altres valencianistes continuaren treballant pel país: una lamentable desunió en la bassa d’oli del valencianisme de preguerra que –llàstima!– no pot atribuir-se a Fuster, que llavors només era un tendre lactant.

Després d’aquesta panoràmica històrica, arriba l’hora de Josep V. Boira amb la seua lliçó sobre la importància de les infraestructures i de l’economia, a veure si se n’assabenten aquests intel·lectuals elitistes que només pensen en la llengua, la bandera i la mona de Pasqua. Però hi ha novetats: el professor Boira adverteix que “el panteó de les glòries valencianes està buit, esperant la feina de descobriment i de valoració dels fets passats”. Un passat valencià de preguerra “molt més ric, complex i brillant del que ens han fet creure”. Algú –ja sabem qui– s’ha dedicat a acumular pols i sediments sobre unes glòries que cal exhumar, com ja han fet els llorentinòlegs, que han descobert i restaurat la mòmia del Patriarca de la Renaixença. A continuació, ve una intervenció de to més lleuger. Rafa Company, amb la

desimboltura que caracteritza la seua prosa, fa un cant al blasquisme, no pas al de don Vicent, sinó al d’un altre Rafael, l’ex-conseller socialista i conselleríssim del Partit Popular. Després de deixar constància de la seua admiració per Jordi Pujol, proposa que ens deixem de cabòries i acceptem aquesta “florida feta a la valenciana”. El model de construcció, turisme i grans esdeveniments sembla funcionar. Només cal garantir la qualitat de vida dels valencians en sanitat, educació, pensions i dependència... segurament de gestió privada, és clar. Un programa, doncs, per a un valencianisme de convergència amb el regionalisme promogut pel govern de Camps. Per acabar de manera gràfica: necessitem un partit valencianista que pugui ser votat per “falleres de mare senegalesa”.

Finalment, les glosses puguen de nivell gràcies a Vicent Flor, polítòleg de l’escola del professor Franch de Borriana, un dels pares reconeguts de la *tercera via*. Amb un posat més docte, Flor ens torna a alligonar sobre l’abecé del valencianisme veritablement valencianista, sense estar-se de fer alguna brometa sobre les ortodòxies marxistes i fusterianes. Cal reconèixer que el seu discurs és crític amb l’espanyolisme, cosa que es desdibuixava diplomàticament en les intervencions anteriors. Amb tot, Fuster continua sent culpable d’haver-se inventat un “neovalencianisme” que va trencar la tradició. S’hi impugnen els lligams de l’esquerra amb el nacionalisme, però s’hi defensa el diàleg i la reconciliació de totes les aportacions valencianistes, fins i tot “del millor Fuster”, que deu ser el menys polític. Allò que ha mancat al nacionalisme són “lideratges carismàtics” i, per aquesta banda –reconeix el polítòleg–, no ens serà fàcil. Entre deixar-ho estar o morir amb les botes posades –com els dogmàtics fusterians–, Vicent Flor proposa continuar treballant pel país. Però no acaba d’estar gaire convençut de les seues receptes de consens polític –cosa que el fa més humà i entranyable que els seus cofois companys de Declaració– i es resigna pensant que en el pitjor dels casos podrem “reivindicar-nos com a minoria nacional al nostre país”. Benvingut al club, però per a aquest viatge no calien tantes declaracions.

EL TEMPS